

Yard. Doç. Dr. Fatma KARAKAŞ DOĞAN

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

**5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı
Hakkında Kanunun Düzenlemesi Işığında**

Ceza İnfaz Hukuku

Komitesinin Raporları ile çeşitli ulusal ve uluslararası hükümetlerdışı sivil toplum örgütlerinin çalışmaları ve görüşleri de gözden uzak tutulmamıştır.

Çalışmanın hukuk fakültesi ve adalet meslek yüksek okulu öğrencilerine olduğu kadar uygulama içindeki herkese yararlı olması içten dileğimdir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	V

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ: KAVRAM VE İLKELER

§1. İNFAZ VE CEZANIN İNFAZI	1
I. Genel Olarak.....	1
II. İnfaz Hukukunun Tarihi Gelişimi	1
III. Ceza İnfaz Hukukunun Bağlantılı Olduğu Hukuk Dalları.....	3
1. İnfaz Hukuku ve Anayasa Hukuku	3
2. İnfaz Hukuku ve Ceza ve Ceza Usul Hukuku	4
3. İnfaz Hukuku ve Uluslararası ve Bölgesel Hukuk Belgeleri	4
IV. Ceza İnfaz Hukukunun Amacı ve İlkeleri	6
1. Ceza İnfaz Hukukunun Amacı.....	6
2. Ceza İnfaz Hukukunun İlkeleri	6
a. İnfazın Kanuniliği İlkesi.....	7
b. İnfazın Kesintisizliği İlkesi.....	7
c. Gizlilikten Kaçınma İlkesi	8
d. İnsanca İnfaz İlkesi	8
e. İnfazın Bireyselleştirilmesi İlkesi	8
3. Hapis Cezasının İnfazına İlişkin İlkeler.....	9
a. Güvenlik ilkesi	9
b. Düzen ilkesi.....	9
c. Adalet İlkesi	9
d. Koruma İlkesi.....	9
e. Disiplin İlkesi	10

İKİNCİ BÖLÜM
İNFAZ SİSTEMLERİ VE
CEZA İNFAZ KURUMLARI

§1. İNFAZIN KONUSU VE HAPİS CEZASININ İNFAZI SİSTEMLERİ	11
I. İlamların İnfazına Başlama	11
1. Yetkili Mercii.....	11
2. İnfaz İçin Başvurma	12
a. Kendiliğinden Başvurma	12
b. Davetiye ile Celp.....	12
c. Yakalama Emri	12
II. Müddetname	13
III. Hapis Cezasının İnfazı Sistemleri	13
1. Topluluk Sistemi	13
2. Pennsylvania Sistemi	14
3. Auburn Sessizlik (Karma) Sistemi.....	14
4. Kademeli Serbesti Sistemi.....	14
5. Çağdaş Dönemde Hapis Cezasının İnfaz Sistemi.....	15
§2. İNFAZI MÜMKÜN YAPTIRIMLAR.....	15
I. Cezalar	15
1. Hapis Cezası.....	16
2. Adli Para Cezası	17
II. Güvenlik Tedbirleri	17
§3. HAPİS CEZASININ İNFAZI.....	18
I. Ceza İnfaz Kurumları	18
1. Kapalı Ceza İnfaz Kurumları.....	18
a. Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları.....	19
b. Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumları	19
c. Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları	20
2. Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları.....	20
3. Açık Ceza İnfaz Kurumları	22
4. Çocuk Eğitimevleri	23
5. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri	24

II. Hapis Cezasının İnfazının Ertelemesi	25
1. Genel Olarak	25
2. Hastalık Nedeni ile Erteleme.....	25
3. Gebelik Nedeni ile Erteleme.....	27
4. Hükümlünün İstemi ile Erteleme	28
5. Akıl Hastalığı Dışında Ruhsal Rahatsızlığı Olan Hükümlülerin Cezalarının İnfazı.....	29
6. Diğer Nedenlerle Erteleme.....	30
III. Ceza İnfaz Kurumlarına Kabul Ve İnfazla İlgili Kararların Alınması	31
1. İnfaz Kurumuna Kabul	31
2. İnfazla İlgili Kararların Alınması	33
a. Genel Olarak.....	33
b. Birden Fazla Hükümdeki Cezaların Toplanması	33
c. İnfaz Sırasında Verilecek Kararların Mercii ve Usulü	34
3. İnfazın Planlanması	34
a. İnfazın Bireyselleştirilmesi	35
b. Hükümlülerin Gözlem ve Sınıflandırılması	35
c. Hükümlülerin Gruplandırılması.....	38
d. Dernekler, Vakıflar, Gönüllü Kuruluşlar Ve Kamu Kurum Ve Kuruluşları İle İlişkiler.....	40
IV. İnfazın Denetlenmesi.....	40
1. Genel Olarak	40
2. İnfaz Hakimliği Tarafından Yapılan Denetim.....	41
3. İzleme Kurulları Tarafından Yapılan Denetim.....	41
4. Ulusal ve Uluslararası Örgütler Tarafından Yapılan Denetim	41
§4. ADLİ PARA CEZASININ İNFAZI	42
I. Genel Olarak.....	42
II. İnfaz Usulü.....	42
III. Adli Para Cezasının Ödenmemesi.....	43
§5. GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI	44
I. Genel Olarak.....	44
II. Güvenlik Tedbirlerinin Türleri.....	44
III. Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı.....	44

1. Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma Tedbiri ve İnfazı 44
2. Eşya ve Kazanç Müsaderesi Tedbiri ve İnfazı.....45
3. Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri Ve İnfazı.....45
4. Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri ve İnfazı.....45
5. Mükerrirlere Özgü Güvenlik Tedbirleri ve İnfazı 46
6. Sınır Dışı Edilme Tedbiri Ve İnfazı..... 46
7. Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbirleri Ve İnfazı 46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HÜKÜMLÜNÜN YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE HAKLARI

- §1. HÜKÜMLÜNÜN YÜKÜMLÜLÜKLERİ 47
- I. Genel Olarak 47
  - II. Hükümlünün Yükümlülükleri.....48
    1. Cezayı Çekme, Güvenlik ve İyileştirme Programına Uyuma 48
    2. Sağlığın Korunması Kurallarına Uyuma 49
    3. Hükümlünün Kendisine Verilen Yiyecek ve İçecekler ile Tedaviyi Reddetmesi 50
    4. Bina ve Eşyanın Korunması 51
    5. Hükümlülerin Çalıştırılması..... 51
      - a. Genel Olarak..... 51
      - b. Hükümlülerin Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar 51
      - c. Hükümlülerin Kurum Dışında Çalıştırılması.....52
      - d. Hükümlülerin Kurum Hizmetinde Çalıştırılması.....53
      - e. Hükümlülerin Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırılması 53
- §2. HÜKÜMLÜLERİN HAKLARI.....54
- I. Genel Olarak 54
    1. Savunma Ve İfade Özgürlüğü Hakları 55
      - a. Avukat ve Noterle Görüşme Hakkı 55
      - b. Kültür ve Sanat Etkinliklerine Katılma, İfade Özgürlüğü 56
      - c. Kütüphaneden Yararlanma Hakkı.....57

d. Süreli ve Süresiz Yayınlardan Yararlanma Hakkı.....	57
II. Hükümlülerin Günlük Yaşamda Hakları	58
1. Hükümlünün Barındırılması ve Yatırılması.....	58
2. Hükümlünün Giydirilmesi	59
3. Hükümlünün Muayene ve Tedavi İstekleri	59
a. Muayene Tedavi ve Hastaneye Sevk.....	60
b. Sağlık Denetimi	60
4. Hükümlünün Beslenmesi	61
5. Hükümlünün Bakıma Muhtaç Çocuklarının Barındırılması.....	62
6. Beden Eğitimi ve Boş Zaman Etkinlikleri	62
7. Kütüphane ve Kurslardan Yararlanma Hakkı	63
8. Eğitim Hakkı	63
III. Hükümlülerin Dış Dünya İle İlişki Kurma Hakkı	64
1. Genel Olarak	64
2. Ziyaretçi Kabul Etme Hakkı.....	64
a. Ziyaret Türleri.....	66
aa- Kapalı Ziyaret	66
bb- Açık Ziyaret	66
cc- Eş Ziyareti	67
b. Yabancı, Mülteci veya Vatansız Hükümlülerin Ziyareti	68
c. Heyetlerin Ceza İnfaz Kurumlarını Ziyareti.....	68
d. Ziyaret ve Görüşlerde Uyulacak Esaslar	69
3. Telefon İle Haberleşme Hakkı.....	71
4. Radyo, Televizyon ve İnternet Yayınlarından Yararlanma Hakkı	72
5. Mektup, Faks ve Telgrafları Alma ve Gönderme Hakkı.....	73
6. Dışarıdan Gönderilen Hediye Kabul Etme Hakkı.....	73
7. Din ve Vicdan Özgürlüğü Hakkı.....	74
8. İzin Kullanma Hakkı	74
a. Genel Olarak	74
b. Mazeret İzni Hakkı.....	75
c. Özel İzin Hakkı.....	76
d. İş Arama İzni Hakkı.....	77

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
CEZA İNFAZ KURUMLARINDA DÜZEN,
GÜVENLİK VE HÜKÜMLÜLERİN NAKLİ

§1. CEZA İNFAZ KURUMLARINDA ARAMA.....	79
I. Genel Olarak	79
II. Ceza İnfaz Kurumlarında Düzen Ve Güvenlik	79
1. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşyalar	79
2. Ceza İnfaz Kurumlarında Arama	80
a. Oda ve Eklentiler ile Üst ve Eşyada Arama.....	80
b. Çıplak Olarak veya Beden Çukurlarında Arama	81
3. Güvenlik Uygulaması ve Sayım	82
III. Disiplin Ceza Ve Tedbirleri	82
1. Genel Olarak	82
2. Disiplin Ceza ve Tedbirlerinin Türleri.....	83
a. Kınama Cezası	84
b. Bazı Etkinliklere Katılmaktan Alıkoyma Cezası.....	85
c. Ücret Karşılığı Çalışılan İşten Yoksun Bırakma Cezası.....	85
d. Haberleşme veya İletişim Araçlarından Yoksun Bırakma veya Kısıtlama Cezası.....	86
e. Ziyaretçi Kabulünden Yoksun Bırakma Cezası.....	87
f. Hücreye Koyma Cezası.....	87
g. Çocuk Hükümlüler Hakkında Uygulanabilecek Disiplin Tedbir ve Cezaları	89
3. Disiplin Soruşturması	90
4. Disiplin Cezalarının İnfazı.....	91
IV. Ödüllendirme.....	92
V. Hükümlülerin Nakilleri	93
1. Genel Olarak	93
2. Hükümlülerin Nakilleri.....	94
a. Hükümlülerin Kendi İstekleri İle Nakli.....	94
b. Disiplin Nedeniyle Nakil.....	95
c. Zorunlu Nedenlerle Nakil	95

d. Hastalık Nedeniyle Nakil	95
3. Nakillerde Alınacak Tedbirler	96

BEŞİNCİ BÖLÜM
KOŞULLU SALIVERME, DENETİMLİ
SERBESTLİK TEDBİRİ İLE CEZANIN İNFAZI
VE ÖZEL İNFAZ REJİMLERİ

§1. KOŞULLU SALIVERME	97
I. Genel Olarak.....	97
II. Koşullu Salıverme İçin Hazırlama.....	97
III. Koşulları	100
1. Hükmedilmiş Hapis Cezasının Bir Süre Çekilmiş Olması.....	100
2. İyi Halli Olmak.....	102
IV. Koşullu Salıvermede Usul.....	102
V. Koşullu Salıverme Yasağı Kapsamındaki Haller	103
1. Suç Türüne Göre	103
2. İkinci Defa Mükerrir Olanlar	103
3. Terörle Mücadele Kanununda Yer Alan Yasak Haller	104
4. Adli Para Cezasından Çevrilen Hapis Cezası	104
5. Hakkında Koşullu Salıverme Kararı Kaldırılanlar.....	104
VI. Koşullu Salıverilme Sonrası Uygulama.....	104
§2. DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ İLE CEZANIN İNFAZI.....	105
I. Genel Olarak.....	105
II. Koşulları ve Uygulanması	105
III. Özel Nedenlerle Salıverme	106
IV. Denetimli Serbestlik Yükümlülükleri	107
V. Yeniden Ceza İnfaz Kurumuna Alınma	107
VI. Yükümlülüklerin İhlali.....	108
§3. ÖZEL İNFAZ REJİMLERİ	109
I. Genel Olarak.....	109
II. Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi	110

III. Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezasının İnfazı	110
IV. Kısa Süreli Hapis Cezasının Özel İnfaz Şekilleri	111
1. Genel Olarak.....	111
2. Hafta Sonunda İnfaz	113
3. Geceleri İnfaz	113
4. Konutta İnfaz	113
V. Tutuklama Kararlarının İnfazı.....	114
1. Genel Olarak.....	114
2. Tutuklama Kararının Yerine Getirilmesi	114
a. Tutukevine Kabul	115
b. Tutukluların Barındırılması.....	115
3. Tutukluların Hakları	115
4. Tutukluların Yükümlülükleri	116
VI. Adli Kontrol Kararlarının İnfazı.....	118
1. Genel Olarak.....	118
2. Adli Kontrol Altına Alınan Kişinin Tabi Tutulacağı Yükümlülükler.	118
3. Adli Kontrol Tedbirlerinin Yerine Getirilmesi	120
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	121